

Дело C-268/24 [Lalfi]ⁱ**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване:**

16 април 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunale di Lecce (Италия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

16 април 2024 г.

Ищец:

ZT

Отвeтник:

Ministero dell'Istruzione e del Merito

Предмет на главното производство

Иск, предявен от ищеца пред Tribunale di Lecce — Sezione lavoro (Първоинстанционен съд Лече, Италия — Отделение по трудови спорове) за установяване на правото му да получи финансовата надбавка, наречена „преподавателска карта“, предвидена в legge n. 107 del 2015 (Закон № 107 от 2015 г.). Действащата италианска правна уредба обаче, така както е тълкувана в преобладаващата национална съдебна практика, предвижда изключване от правото на тази придобивка преподавателите, извършвали само временни замествания.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

На основание член 270ДФЕС запитващата юрисдикция отправя до Съда преюдициално запитване относно съвместимостта с клауза 4 от Рамковото споразумение за срочна работа, сключено на 18 март 1999 г., което се

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никой от страните в производството.

съдържа в приложението към Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамковото споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (наричана по-нататък „Директива 1999/70“), на национална правна уредба, която предвижда финансова надбавка в полза на преподавателите с цел обучение и която се тълкува в смисъл, че изключва от правото на тази надбавка преподавателите, които са извършвали краткосрочни и инцидентни замествания, тоест временни замествания, които не съответстват на годишни назначения.

Преюдициални въпроси

- Трябва ли клауза 4 от Рамковото споразумение, съдържащо се в Директива [1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР)], да се тълкува в смисъл, че не допуска ограничение при предоставянето на преподавателската карта, предвидена в член 1, параграф 121 и сл. от legge del 13 luglio 2015, n. 107 — Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (GU n. 162, del 15 luglio 2015) (Закон № 107 от 13 юли 2015 г. за реформа на националната образователна система и делегиране на останалите действащи законови разпоредби) (GURI бр. 162 от 15 юли 2015 г.), което се основава на продължителността на заместването?
- Може ли с оглед на посочената по-горе клауза 4 да се считат за „обективни причини“, които изключват наличието на дискриминация, видовете недостиг на персонал — в съответствие с хипотезите по член 4, алинеи 1, 2 или 3 от legge 124/99 (Закон № 124/99) — които отделният заместник трябва да „покрива“?
- Може ли да се счита за обективна причина по смисъла на клауза 4 от Рамковото споразумение от Директива [1999/70] обстоятелството, че през същата учебна година са били извършвани временни замествания в различни училища въз основа на многобройни и различни договори за временно заместване?
- Трябва ли във всеки случай да се счита, че преценката за сходство между преподавателите на срочен трудов договор и тези на постоянен трудов договор трябва да се направи *ex ante* или трябва да се вземе предвид действителната продължителност на извършваната през годината работа по заместване (например когато, макар и с няколко договора, заместникът е работил през период, който не се различава от

този на заместник, назначен за заемане на свободна „извънщатна“ длъжност)?

Разпоредби и съдебна практика на Съюза, на които е направено позоваване

Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (ОВ L 175, 1999 г., стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 129), по-специално член 1;

Рамковото споразумение за срочната работа, сключено на 18 март 1999 г., което се съдържа в приложението към Директива 1999/70. По-специално клауза 2, точка 1, клауза 3 и клауза 4, точка 1.

Определение на Съда от 18 май 2022 г., дело С-450/1, ECLI:EU:C:2022:411.

Национални разпоредби и съдебна практика, на които е направено позоваване

Legge del 13 luglio 2015, n. 107 — Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti (Закон № 107 от 31 юли 2015 г. за реформа на националната образователна система и делегиране на останалите действащи законови разпоредби) (GURI бр. 162 от 15 юли 2015 г., наричан по-нататък „Закон № 107/2015“); по-специално член 1, алинеи 121–124.

Алинея 121 гласи следното: „С цел подпомагане на продължаващото обучение на преподавателите и подобряване на професионалните им умения, се създава [...] електронна карта за опреснителни курсове и обучение на щатните преподаватели в учебните заведения от всички видове и степени. Картата с номинална стойност 500 EUR годишно за всяка учебна година може да се използва за закупуването на книги и учебници, включително в електронен формат, на публикации, на списания за повишаване на професионалните умения, на хардуер и софтуер, за записване в курсове за поддържане и повишаване на професионалната квалификация, провеждани от акредитирани от [министерството] организации, в бакалавърски курсове, в магистърски курсове, специализирани или с единичен цикъл, свързани с професионалния профил, или в курсове от трети цикъл или университетски магистърски програми, свързани с професионалния профил, за посещения на театрални постановки и кинопрожекции, за достъп до музеи, изложби, културни прояви и представления, както и за инициативи, свързани с дейностите, посочени в рамките на тригодишния план за обучение на училищата и на националния

план за обучение, посочен в алинея 124. Сумата по картата не представлява нито допълнително възнаграждение, нито облагаем доход“.

Алинеи 122, 123 и 124 се отнасят съответно до правилата за предоставяне на преподавателската карта, които следва да се определят с декрет на председателя на Министерския съвет, до годишните разходи, разрешени за тази финансова надбавка, както и до обучението на щатните преподаватели, което е задължително, постоянно и структурно.

Legge del 3 maggio 1999, n. 124 — Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico (Закон № 124 от 3 май 1999 г. за приемането на неотложни разпоредби във връзка с училищния персонал (GURI № 107 от 10 май 1999 г., наричан по-нататък „Закон № 124/1999“); по-специално член 4, алинеи 1–7.

Алинеи 1–3 предвиждат три вида замествания:

1. Попълването местата за преподаватели, които не са заети и реално са свободни към 31 декември и за които се очаква, че ще останат такива през цялата учебна година, се извършва чрез замествания за срок от една година в очакване на провеждането на конкурсни процедури за наемането на преподаватели на постоянна длъжност, когато не е възможно тези места да се попълнят от щатните преподаватели, част от щатните разписания на провинцията, или чрез използване на излишния персонал, и при условие че горепосочените места вече не са били възложени по какъвто и да било начин на щатния персонал. [т.нар. заместване на щатен персонал]

2. Попълването на местата за преподаватели, които не са свободни, но които на практика ще се освободят към 31 декември и до края на учебната година, се извършва чрез временни замествания до приключването на оставащия учебен материал. По същия начин се процедурира при временните замествания за приключване на оставащия учебен материал, с които се покриват учебни часове, които не са достатъчни, за да се създадат места за пълно работно време. [т.нар. заместване на извънщатен персонал]

3. В случаите, различни от тези по параграфи 1 и 2, местата се попълват чрез временни замествания. [т.нар. временно или краткосрочно и инцидентно заместване]

В алинея 4 се уточнява, че местата в щатните разписания на провинцията в никакъв случай не могат да се заемат чрез наемането на нещатни преподаватели.

Алинеи 5–7 се отнасят до процедурата за годишните и временните замествания, посочени в алинеи 1, 2 и 3, чрез използването на списъци с резерви.

Decreto legislativo del 16 aprile 1994, n. 297 — Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (Законодателен декрет № 297 от 16 април 1994 г. за одобряване на консолидирания текст на действащите в областта на образованието законови разпоредби относно училищата от всички видове и степени) (редовна притурка към GURI бр. 115 от 19 май 1994 г.), по-специално член 282, съгласно който опресняването на знанията е основно право и задължение на преподавателите.

Decreto legge del 13 giugno 2023, n. 69 — Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi derivanti da atti dell'Unione europea e da procedure di infrazione e pre-infrazione pendenti nei confronti dello Stato italiano (Декрет-закон № 69 от 13 юни 2023 г. за приемането на неотложни разпоредби за изпълнение на задължения, произтичащи от актове на Европейския съюз и висящи производства за установяване на нарушение и процедури, предшестващи производства за установяване на нарушение срещу италианската държава) (наричан по-нататък „Декрет-закон № 69/2023“). По-специално член 15 ограничава предоставянето на преподавателската карта само до заместниците на щатния персонал.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola, del 4 agosto 1995, (Национален колективен трудов договор в сектора на образованието от 4 август 1995 г.), по-специално член 28, съгласно който участието в обучение и опреснителни курсове е право на преподавателите, тъй като служи за пълно осъществяване и за развитие на професионалните умения.

Contratto collettivo nazionale di lavoro del comparto scuola, del 27 novembre 2007 (Национален колективен трудов договор в сектора на образованието от 27 ноември 2007 г.), по-специално член 63, параграф 1, съгласно който администрацията е длъжна да осигурява инструменти, средства и възможности, гарантиращи обучението по време на работа.

Решение № 29961/2023 на Corte di cassazione (Касационен съд).

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 Ищцата е преподавателка, която през учебните 2020—2021 г. и 2021—2022 г. работи по заместване. По-специално през учебната 2021—2021 г. ищцата работи по заместване до приключване на учебния материал, а през учебната 2021—2022 г. извършва поредица от краткосрочни и инцидентни замествания в периода от 8 октомври 2021 г. до 27 май 2022 г.
- 2 Периодите на различните замествания често са последователни. Първият период на заместване приключва на 22 декември 2021 г. с прекъсване за периода на коледните празници. Вторият период на заместване се основава на няколко договора за периода от 24 януари 2022 г. до 10 февруари 2022 г., а третият период е от 11 февруари 2022 г. до 27 май 2022 г. (с прекъсване

между 14 и 19 април включително, което съвпада с периода на великденските празници през 2022 г.).

- 3 През всички тези периоди задачите и задълженията на преподавателката са били същите като тези на колегите ѝ на постоянен договор (както и на заместниците, назначени поради липса на щатен и извънщатен персонал).
- 4 Като се има предвид извършената преподавателска работа през двете учебни години, на основание Закон № 107 от 2015 г. ищцата иска финансовата надбавка за обучение в размер на 500 EUR, наречена „преподавателска карта“, която Министерството на образованието ѝ отказва.
- 5 Поради това ищцата предявява иск пред запитващата юрисдикция Tribunale di Lese (Първоинстанционен съд Лече, Италия), за да се установи правото ѝ да получи тази надбавка.

Основни доводи на страните в главното производство

- 6 Ищцата счита, че отказът на министерството да ѝ предостави надбавката е незаконосъобразен, тъй като противоречи на клауза 4 от Рамковото споразумение, приложено към Директива 1999/70, относно равното третиране на работниците на срочен трудов договор и работниците на постоянен трудов договор, които се намират в сходно положение. Тя твърди, че правото, предвидено в Закон № 107 от 2015 г., трябва да ѝ бъде признато с оглед на работата, извършвана като заместващ преподавател.
- 7 Министерството поддържа, че е действало правилно.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 8 Запитващата юрисдикция уточнява, че необходимостта от отправяне на преюдициално запитване възниква само по отношение на предоставянето на надбавката за извършената през учебната 2021—2022 г. работа по заместване, състояща се от поредица от временни замествания на основание член 4, алинея 3 от Закон № 124/1999.

Що се отнася обаче до учебната 2020—2021 г., обстоятелството, че ищцата е работила по заместване до приключването на учебния материал на основание член 4, алинея 2 от Закон № 124/1999, според националната съдебна практика се счита за подходящо, за да ѝ се признае правото да получи надбавката.

В този смисъл запитващата юрисдикция се позовава на решение № 29961/2023 на Corte di cassazione (Касационен съд, Италия), в което се подчертава, че с въвеждането на преподавателската карта законодателят е

искал да подпомогне преподавателската работа, която е с продължителност поне една година.

По-специално според Corte di cassazione разпоредбата за въвеждане на преподавателската карта, т.е. член 1, алинея 121 от Закон № 107/2015, изразява целта за подпомагане на продължавашото обучение на преподавателите и за подобряване на професионалните им умения, което подчертава целта за по-добро извършване на работата в нейната цялост, именно чрез подобряване на професионализма им и на преподаването на годишна основа. Също така от значение е фактът, че преподавателската карта е свързана с инициативи, попадащи в обхвата на тригодишния план за обучение, т.е. с плановите инструменти за определяне и оценка на стратегическите приоритети на образователната система. Връзката с годишното преподаване освен това се координира ясно с периодите на планиране на преподаването и обучението, което всеки преподавател е длъжен да прави въз основа на насоките на Преподавателския съвет, които се определят ежегодно.

Според запитващата юрисдикция е от особено значение и становището, изразено в това отношение от първия председател на Corte di Cassazione — в рамките на постановено през март 2024 г. решение за недопустимост на въпрос за тълкуване, поставен от друга национална юрисдикция във връзка с възможността за предоставяне на надбавката по преподавателската карта — който, като се позовава на посоченото по-горе решение на Corte di cassazione, посочва, че предоставянето на надбавката и на нещата преподаватели, които обаче притежават договори за заместване до края на учебната година или до приключване на учебния материал, се основава на обстоятелството, че и за тях е налице времевата връзка, която законодателят е искал да установи между конкретния инструмент за обучение, съставен от посочената преподавателска карта, и годишния характер на преподаването.

Запитващата юрисдикция отбелязва, че тези решения, които са от особена важност предвид органите, които ги приемат, съдържат точни указания в смисъл, че се отказва достъп до надбавката за категорията преподаватели с договори за краткосрочни временни замествания, като наблягат на избора на законодателя да обвърже предоставянето на надбавката с годишното преподаване.

Запитващата юрисдикция обаче счита, че тази ограничителна насока на националната съдебна практика, която тълкува националната правна уредба в смисъл, че се отказва правото на надбавка на преподавателите, които извършват временно заместване, противоречи на клауза 4 от Рамковото споразумение, съгласно която „[п]о отношение на условията за наемане на работа, работниците на срочни трудови договори не се третират по по-неблагоприятен начин спрямо работници на постоянен трудов договор за сравнение, само защото имат срочен договор или правоотношение, освен ако различното третиране не е оправдано от обективни причини“.

В това отношение тя се позовава на определението на Съда от 18 май 2022 г., постановено по дело C-450/21 (ECLI:EU:C:2022:411), в което Съдът е постановил, че надбавката по преподавателската карта трябва да се счита за попадаща в обхвата на условията за наемане на работа по смисъла на тази клауза, като се има предвид, че тази надбавка се плаща „с цел подпомагане на продължаващото обучение на преподавателите, което е задължително както за преподавателите на постоянен трудов договор, така и за наетите на срочни трудови договори преподаватели към министерството, както и за подобряване на професионалните им умения“. Освен това „[o]бстоятелството, че електронната карта може да се използва и за закупуването на стоки и услуги, които не са тясно свързани с продължаващото обучение, не е [...] определящо за квалифицирането на разглежданата в главното производство надбавка като „условие за наемане на работа“. Освен това според Съда позоваването единствено на временния характер на работата на служителите в публичния сектор не може да представлява обективна причина по смисъла на клауза 4, точка 1 от Рамковото споразумение, обосноваваща разлика в третирането.

Що се отнася до настоящия случай, запитващата юрисдикция отбелязва, че всички заместници имат същите задължения по отношение на учащите и обучението като преподавателите на постоянен договор, независимо от вида на възложеното им заместване, и че всички те са назначени въз основа на покани от списъци с резерви.

Юрисдикцията подчертава, че преподавателската карта не предвижда никаква връзка между направените разходи (които могат да се отнасят и до посещения на театрални постановки и кинопрожекции) и преподавания от преподавателя предмет и че, макар да е определена като подпомагане на продължаващото обучение и подобряване на професионалните умения, не съществува задължение за извършване на разходите; във всеки случай надбавката не трябва непременно да бъде изразходвана през учебната година, когато е предоставена.

Според запитващата юрисдикция връзката с подпомагането за годишното преподаване следователно изглежда несигурна и е оставена на волята на преподавателя, поради което връзката с годишното преподаване не е обоснована. Следователно годишното преподаване не може да представлява обективна причина по смисъла на клауза 4 от Рамковото споразумение.

Запитващата юрисдикция освен това посочва, че тригодишният план за обучение представлява акт на училищна макроорганизация и е свързан по-скоро с „общественото“ обучение, отколкото със самото обучение на преподавателите. Следователно тази разпоредба изглежда не представлява обективна причина, която възпрепятства предоставянето на придобивката на преподавателите, които извършват временни замествания.

Планирането на обучението е обстоятелство, предхождащо дейността на преподавателите, и всички заместници, независимо от вида на заместването, са длъжни да го спазват. Всички заместници, независимо от вида на заместването, са членове на Преподавателския съвет през периода, в който работят.

Следователно запитващата юрисдикция подчертава универсалните цели на преподавателската карта, които биха били дискриминационни, ако изключват заместванията основно поради продължителността на назначенията. Освен това различните категории замествания понякога са в периоди, които се припокриват, като единствената разлика между тях е причината, която стои в основата на различните назначения, като извършваната дейност няма някакво значение.

Накрая, в подкрепа на изложението си запитващата юрисдикция се позовава на член 15 от Декрет-закон № 69/2023, съгласно който преподавателската карта се предоставя само на щатните преподаватели. Следователно изглежда, *a contrario*, че връзката с годишното преподаване не е определящ критерий.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ